

Список використаних джерел

1. Сергієнко Н. Ф. Професійна компетентність сучасного вчителя. URL: <http://tme.umo.edu.ua/docs/5/11sercmt.pdf> (дата звернення: 02.05.2020).
2. Скворцова С. О. Професійна компетентність вчителя: зміст поняття. *Наука і освіта*. 2009. № 4. С. 93–94.

Мишук Н. Й.,

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри загальної біології та
методики навчання природничих дисциплін,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
(м. Тернопіль)*

Жирська Г. Я.,

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри загальної біології та
методики навчання природничих дисциплін,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
(м. Тернопіль)*

ФОРМУВАННЯ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНО-МЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ БІОЛОГІЇ

Однією з загальних тенденцій світового розвитку є перехід до інформаційного суспільства. У зв'язку з цим Рада Європи до числа найбільш значущих для людини (ключових) компетенцій віднесла компетенції, пов'язані з її життям в інформаційному суспільстві, і включила до їх переліку володіння новими технологіями пошуку і обробки інформації, розуміння доцільності їх застосування, здатність критичного ставлення до розповсюджуваної по каналах ЗМІ повідомлень, уміння захищатися від негативних впливів мас-медіа. Будь-який громадянин повинен володіти медіакомпетентністю, необхідною для активної й усвідомленої участі в житті медійного суспільства.

Однак, аналіз сучасного стану підготовки молоді до функціонування в інформатизованому суспільстві дає підстави вважати, що існує суперечність між необхідністю підвищення якості підготовки випускників шкіл до використання мас-медіа у подальшому навчанні і майбутній професійній діяльності та неготовністю вчителів до формування в учнів медіаграмотності.

Підвищення рівня медіаграмотності вчителя, як складової його професійно-методичної компетентності, може підвищити ефективність навчання учнів певного предмету у сучасній школі. Тому ця проблема є надзвичайно актуальною і потребує найшвидшого розв'язання.

Досвід роботи в галузі підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін, розробки освітньо-професійних програм здобувачів вищої освіти за спеціальністю «014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)» дали підстави для нашого розуміння поняття «професійно-методична компетентність учителя біології» як інтегративної особистісної характеристики фахівця, що визначає його прагнення і здатність (готовність) до успішної творчої (продуктивної) професійної діяльності, пов'язаної з постановкою та вирішенням проблем і завдань у сфері проектування, організації та управління навчально-виховним процесом з біології у загальноосвітніх навчальних закладах; усвідомлення фахівцем соціальної значимості та особистісної відповідальності за результати цієї діяльності й необхідність її постійного вдосконалення.

Основою професійно-методичної компетентності, яка формується у майбутнього вчителя та сприяє вдосконалюванню його професіоналізму, є гностичні компетентності. З метою їх більш ефективного формування ми виокремили серед них наступні групи: ціннісно-орієнтувальні, дидактико-методичні, психолого-методичні, проблемно-методичні, технолого-методичні, символіко-графічні, оціночно-рефлексивні та медіакомпетентність.

Медіакомпетентність є особливою характеристикою особистості, що забезпечує їй розуміння соціокультурного, економічного і політичного контексту функціонування медіа, засвідчує її здатність бути носієм і передавачем медіакультурних цінностей, смаків і стандартів, ефективно взаємодіяти з медіапростором, створювати нові елементи медіакультури сучасного суспільства, реалізувати активну громадянську позицію.

На нашу думку, зміст медіаосвіти у процесі методичної підготовки майбутніх учителів біології повинен включати контент, який забезпечить формування у педагогів таких компонентів предметної складової медіакомпетентності вчителя біології:

— знання: про сучасні інформаційні системи, значимі для освоєння змістовних ліній курсу біології й формування міжпредметних зв'язків у шкільних курсах природничого профілю; про основи створення засобів ІКТ; про сучасну педагогічну практику використання засобів ІКТ у процесі вивчення біології; про основні мультимедійні і мережі освітні ресурси з біології, реалізовані на різних Web-Сайтах, та особливості методичних підходів до викладання біології в умовах інформатизації освіти;

— вміння і навички: відбору технічних і програмних засобів ІКТ на основі педагогіко-ергономічної оцінки, використання яких доцільне у процесі вивчення біології; створення власних мультимедійних матеріалів базовими засобами ІКТ і спеціальними інструментальними засобами на основі бібліотек, електронних наочних приладів з біології й інших інформаційних джерел; використання засобів ІКТ у якості інструментів пізнання біологічних об'єктів, явищ, процесів при здійсненні експериментальної діяльності за рахунок реалізації можливостей комп'ютерного моделювання; керування за допомогою засобів ІКТ реальними об'єктами, лабораторними установками або експериментальними стендами, моделями різних об'єктів, явищ, процесів;

— практичний досвід: комп'ютерного моделювання біологічних процесів, надмірно швидких або повільних, неможливих або дорогих для відтворення в шкільних умовах; проведення комп'ютерних експериментів; керування навчальним, демонстраційним устаткуванням, що може бути з'єднане з комп'ютером; використання програмних засобів і апаратного обладнання для здійснення інформаційної діяльності зі збору, обробки, зберігання й передачі інформації під час здійснення біологічних експериментів (реальних і «віртуальних»); автоматизації процесів обчислювальної й інформаційно-пошукової діяльності; комп'ютерної візуалізації інформації про досліджувані об'єкти, приховані в реальному світі, побудови на екрані графіків і діаграм, що описують динаміку досліджуваних закономірностей у біологічних системах.

Перспективу дослідження проблеми вбачаємо в експериментальній перевірці ефективності використання певних форм і методів медіаосвіти для формування професійно-методичної компетентності майбутнього вчителя біології.

Муц О. І.

*кандидат історичних наук,
заступник директора з навчальної роботи,
Олімпійський коледж імені Івана Піддубного
(м. Київ)*

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК SOFT-SKILLS У ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ «СУСПІЛЬСТВОЗНАВСТВО»

У нових суспільно-економічних, геополітичних та соціально-психологічних умовах, питання реформування та функціонування освіти є одним із пріоритетних державотворчих завдань.